

A^s
CSASZARI ES KIRALYI FELSÉG^s
ENGEDELMÉVEL.

Nro 50.

Költ Bétsbenn, Karátsony Havának (December)
21-dik napján 1802-dik Elzrendőben.

M a g y a r O r s z á g.

Nagy Bajomból (Somogy Vármegyében) Dec.
10-dikén. Örömmel olvastuk, ezen a' részben azt
a' tudományok terjesztését illető igen hasznos tu-
dósítást, hogy ezután a' kijött, vagy kijöendő
könyvek címjeit, kívánják az Urak, Újságaikba
bétenni, 's velünk közleni. Vajmi kívánt dolog
ez ránk nézve, a' hová tsak elvétve vetődtek ed-
dig az új könyvek, nem lévén mód benne, hogy
megtudhassuk mitsoda könyvek jönnek ki, hol,
's mikor? —

Meg nem állhatom, hogy ez úttal, noha ké-
sőbb is, említést ne tegyek a' Csúrgón Septem-

G g g

ber elején tartatott Examenről. Ezen Gymnasium szorgalmas Tanítói megmutatták azt ezen alkalmatossággal, hogy a' jó tanítás módja, és a' fáradhatatlan igyekezet által, mindenre rá lehet menni, a' mi egyébaránt lehetséges. A' melly tudományokat tanúltak a' tanítványok, azokból olly értelmesen és könnyen feleltek az elebeik adott kérdésekre, hogy többet, 's jobban kívánni sem lehetett. A' kikérdezés módja pedig ollyan vólt, hogy az által, még csak legkisebb gyanúság sem támadhatott a' felől, mintha a' tanúlok csak feleleteket tanúltak vólna. Tsudálni lehetett főképpen azt, hogy a' Syntaxisták, a' természeti históriából Németül kérdeztetvén, ugyan ezen Nyelven helyesen, 's jó szókimon-dással feleltek. A' mellyet a' Izülék hallván, sokan sírtak örömökbe. — Halljuk, hogy Méltóságos Gróf Festetics György Ő Nagysága ezen igen jeles próbatétel, és közönséges megvizsgálatás felől tudósíttatván, (mint ezen Gymnasium felállítója) különös kegyességének, és megelégedésének jeleit mutatta, mind a' Tanítók, mind pedig a' tanúlok eránt. Egy tanúlónak nevezetesen tudom, hogy a' Német nyelvben tett szép előmeneteléért 20 forint esztendőnként való stipendiumot rendelt, és ezen kívül 50 forintot ajándékozott forma ruhara, a' mellyben kell járni mind azoknak, kik magokat szorgalmatosságok, és erköltsi jeles magok viseletek által, mások felett megkülömböztetvén, Ő Méltóságától Stipendiumot nyernek, az illyen közönséges megvizsgálások alkalmatosságával. —

Olafz Ország.

Rómából Nov. 22-dikén. Platzenza városa Deputátusait, a' legnagyobb emberséggel fogadta

Pármába küldött Frantzia Generális Moreau, s egyszersmind megbízta, hogy az első Konzul mindent igyekezik elkövetni, a' mi boldoggá teheti azon vidéket. M. Wentura, három Fő Tisztviselőkkel, elakarta foglalni a' meghólt Pármai Hertzeg Bibliothécáját, a' Hetrúriai Király számára, mint a' mit úgy lehet sőt kell nézni, mint a' Hertzeg magános jószágát. Nem engedte ezt Moreau, úgy tartván, hogy nagy kár lenne a' Pármára nézve, ha ezen drága kintsétől megfosztódnék. — A' boldogult Hertzeg Leányai közül azok, kik a' Klastromi életet választották magoknak, még is a' számokra épített Colornó-i Klastromban vagynak, 's várják a' Spanyol Udvartól felőlök teendő rendeléseit.

Helvétzia.

Berna Dec. 6-dikán. Kijelentették, a' mint már tudva van a' Waatlandi lakosok, hogy ők az egész Respublikában lévő Kántonokra kivetett új adóba semmit se akarnak adni, annyival is inkább, hogy szüntelen a' Kormányfőék mellett voltak, még akkor is, midőn más Kántonok polgárjai kimozdították azt helyéből. Nem állhatott a' Szenátus ezen jelentésekre: mivel az új adót, úgy kell, a' mint mondotta nézni, mint egész Helvétziát illető fzerentsétlenséget. Egyszersmind Frantzia katonaság is ment Waatlandba, hogy a' Szenátus akarathoz képest, az oda való lakosoktól kitsikarja a' mi rájuk van vetve. — Tigúrum részéről Generális Andermatt küldődött Deputátusnak Párisba. — Az a' híre, hogy Pápa Ő Szentsége, nem sokára olly Legátust küld Helvétziába, a' ki a' Kathólíka Vallást tartó Kántonok Vallásheli dolgát rendbe szedje. —

Fryburg Decemb. 6-dikén. A' Frantzia Kormány Izék, Barthelemy, Demeunier, Röderer, és Fouché Szenátorokat, Kommisszáriusokká nevezte a' Helvétziai Respublika dolgába, azt bízván rájuk, hogy a' Párisban lévő Helvétziai Deputátusokkal végezzenek. Ma gyűlt legelőször össze ezen Kommisszió, hogy arról tanátskozzon, mitsoda rendel folytassa a' rá bízott dolgot. Úgy mondják, hogy lesz még egy különös Deputátzió Helvétzia dolgában, mellynek vélekedését Bonapárté meghalgtja. Még nincsenek kinevezve, kik lesznek tagjai ezen Deputátciónak. — Legelőször azt fogja a' Kommisszió kitanúlni, mellyik Kanton mit akar, hogy osztán annál fogva vihesse tovább a' dolgot.

Német Ország.

Aschaffenburg Dec. 5-dikén. Az ide való Fejedelemség virágzására tételőznak, a' Német Országai Fő Kantzellariusnak minden törekedése. Ezen tétéljának elérésére egy Kommissziót rendelt, mellyben maga a' Praeses. Jutalmak tevődnek fel a' szántó vetők szorgalmatosságának serkentésére, és a' Fábrikáknak minél jobban lehető virágzásának segítségére.

Regensburg Dec. 9-dikén. A' Cs. Királyi Felség' Plenipotentiáriusa, a' folyó hónap 5-dikén következőket közölte, a' Frantzia, és Orosz Ministerekkel: „A' Császári Kir. Felségnek, az Imperium rendkívül való Gyűlésére rendelt Kommissziójával, közölte, a' két Ministerek által az a' kinyilatkoztatás, melly a' Deputátzió eleibe is terjesztetett, és a' melly azon jegyzésekre való felelet volt, mellyekben a' magános vége-
zések, a' közönséges megállításra nézve a' De-

putátzió eleibe terjesztődtek, és a' Kir. F. azon okait foglalták magokban, mellyek miatt azokra, úgy a' mint vagynak, most még rá nem állhat. A' Cs. Kir. Komisszió, a' mint már kijelentette, feltartotta magának azt a' szabadságot, hogy a' magános végezeseknek közönséges formába való megállítása eránt, szükséges jegyzéseket tessen, addig míg a' Cs. Kir. Felség a' Deputátzióval közölheti, a' Párisban folyó egygyezések következeseit. A' Komissziónak ezen maga viselese annál természetibb: mivel úgy látzik, hogy nem sokára vége szakad az említett egygyezésnek. De a' Frantzia, és Orosz Ministerek, akarván közleni a' Cs. Kir. Kommissziónak meghatározott feleletét, a' közönséges Gyűléssel: nem halogatja tovább a' Kommisszió szükséges jegzéseinek közlését, olly tzéllal, hogy mind a' Deputátzió tekintetbe vegye azokat, akkor, midőn eddig tett végezeseit tökéletességre akarja hajtani, mind pedig a' közönséges Gyűlés figyelmezen azokra."

„Először is azt jegyzi meg a' Cs. Kir. Komisszió, a' mi miatt eddig nem is állhatott rá a' helybe hagyott végezesekre: „hogy az Imperiumnak olly magát kötelező rendelése van, mellyet a' Cs. Királyi Felség is megerősített, és a' melly a' Fr. Respublikával kötött egygyezesen fundáltatván, az Imperium Fejére bizza, a' végezesek' végre hajtását, az Imperiumot pedig, általjában vévén, arra kötelezi, hogy ezen végezeseket kifogás nélkül megtartsa."

„Az Imperiumnak ezen végezése, mellyre a' Cs. Kir. Felség is rá állott, határok közzé rekeszti a' Deputátzió hatalmát annyiban, hogy az a'

Császári Plenipotentariussal egygyetértőleg tartozik elintézni azon dolgokat, melyek a' Lünevillei békesség 5-dik és 7-dik tikkelyéhez képest, a' magános elintézés tárgyaivá lettek. A' Cs. K. Kommiszió szorosan tartván magát ezen fundamentomos régulához, múlhatatlan kötelességének tartotta, hogy világosan eleibe terjeszse a' Deputátciónak azon tárgyakat, azokat különösen ajánja, hogy a' köz igassággal megegyezőleg intéztessen el az említett tikkelyekben illetett dolog, még pedig úgy, hogy soha el ne téveszse szemei elől a' Deputátzió, a' felvett fundamentomos régulákat. Örömmel tapasztalta a' Cs. Kir. Kommiszió, hogy a' Deputátzió megismeri kötelességeit, és hatalmának határait; a' mint ez, a' Moguntziai V. Fejedelem Küldöttjének, a' Cseh Országi Küldöttnek, és a' Német Országi Rend Nagy Mesterének béirt jelentéséből, valamint szintén a' Szakszóniai Küldött szabad, és nem titkolódzó kinyilatkoztatásaiból kitetszik.

„A' Cseh Ország részéről lévő Küldött megmutogatta, hogy a' közbenjáróságot vállalt Hatalmasságok által feltett jelentés, annyira ellenkezik a' Lünevillei békesség' 5 dik tikkelyével, hogy a' Toskánai Nagy Hertzegnek azon tikkelyben világosan ígért kielégíttetése, harmadából sem esik meg. Azomban az említett Küldöttnek, ezen időről időre, egész az utolsó Ülésig megerősített jelentése, mind eddig számba se vevődött, és sem a' mérsékelt plánumban, sem az a' mellé ragasztott toldalékban nem vólt rá tekintet: következésképpen, az említett plánumnak ezt a' tárgyat illető része nem olyan, hogy annak elfogadása, úgy a' mint van megegyezne a' Deputátzió kötelességeivel, és hatalmával.”

„A' Deputátzió, melly meg van kötve, mind a' Diéta végeztései, mind határok közzé rekesztett hatalma által, tsak a' fellyebb említett egygyezést hajthatja végbe: de nem egygyezhetik meg ezen végeztéseknek általjában való végre hajtásában, azon rész helybe hagyása nélkül, mellyet azok illetnek.”

„A' Cs. Kir. Komisszió, ugyan ezen kötelesség által reguláztatik, és nem egygyezhet meg a' károk pótolására tett magános végeztésekben; míg a' fellyebb említett akadály igasságosan el nem hárítódik. De várja azomban bizodalommal, a' két Ministerek igasságos kinyilatkoztatásához képest, hogy elég tevődik a' Toskánai Nagy Hercegnek. Szinte ilyen bizonyosan várja, hogy a' Gyűlés, gondolóra vévén az egész Imperiumnak, a' Lünevilleri egygyezés által magára vállalt köteleztetését, olyan pontból nézi a' dolgot, mint a' Cs. Kir. Kommisszió, és úgy fogja gondolni, mint szükségesképpen való feltételt, a' Lünevilleri békekesség 5-dik cikkelyéhez képest intézett mérsékelt kérésnek tellyesítését.” (Folytatása következik.)

Frankfort Dec. 10-dikén. Osnabruckra nézve a' hallatik, hogy a' Hannoverai Választó Fejedelemség részéről rendelt Kommisszió, tudtára adta a' Káptalannak, és az ezen Püspökségben lévő Klastromoknak, hogy azoknak vége lesz. Az Archidiakonatusnak is vége van már.

Frantzia Ország.

Páris Dec. 5-dikén. Ugy hallatik, hogy a' Frantzia Kormányfőnek tudtára adta L. Whitworthnak, hogy Angliával semmi forma szerént való alkudozásba se botsátkozhatik, Európa több

Tartományainak állapota eránt. — Mind Napkeleti, mind Napnyúgotti Indiák felé új tengeri erő evezett ki a' Frantzia Respublika kikötő helyeiből. —

Páris Dec. 6-dikán. A' Státus Tanátsnak, következő rendelete tevédött a' minapában közönségesse, a' Politzia nézve. Azok a' fze-mélyek, kik a' polgárok' házaiba mennek, vagy az úton lévők eleibe állnak, 's azoktól akármilyen szin alatt kóldúlnak, elfogatnak, és a' Politzia rendeletei alá adódnak. A' jött ment emberek pedig, a' jobbító házakba vitetnek, a' hol őket dolgoztatják. Ha pedig valami törvénytelen tse-lekedet sül rájuk, a' Törvényszékek eleibe is kerül a' dolgok.

Anglia.

London Nov. 26-dikán. Gyönyörűséggel lehet olvasni azon fontos beszédeket, melyek a' Parlamentomban elő fordúltak. Mind meg annyi bizonyosságai azok annak, hogy a' Haza' boldogsága szívében fekszik az Anglus nagy embereknek, bátor azoknak egy része egy, másik, más pontból veszi is fel a' dolgot. Grenville fontos és hosszúságos beszédére, Lord Hobart megfőzöllalt, és megmutatta, „hogy az, a' mit a' hadi erő alkalmazásáról, és a' katonaság elbótságtatásáról mondott Grenville, fundamentom nélkül való beszéd: mivel csak azon Regementek oízlottak el, a' melyekben vólt legénységnek meg vólt ígérve, hogy a' békesség elkészülése után nem kényszerítetik katonáskodni. — Málta szigete által adódhatott vólna ugyan más Hatalmasságnak: de ezt az előre való vígyázás meg nem engedte. Ha oda van N. Britanniaúnak, Európa több Tar-

tományaihoz való szöllőja: annak nem a' mostani, hanem a' vólt Ministerium az oka, mellyben Grenvillének is része vólt. Nem vádolhatja senki a' mostani Ministeriumot tehetetlenséggel, ha meggondolja, mitsoda sok nehézségekkel kellett annak küszködni. Nem helyesen esett az, hogy a' midőn Grenville tudta a' mostani Ministerek tehetetlenségét, éppen akkor vonta meg hathatós segítségét azoktól, a' mikor 's mellyek által, minden bajából kimenekedhetett volna Anglia."

Canning értelme szerént, legtanácsosabb, ha Anglia, Európának mostani bizonytalan környülállásaiban, mindenkor készen lesz az ellentállásra. Említődik az (úgy mond Canning) hogy belé tekintettünk Helvétzia dolgába: de ez akkor esett, midőn már az el vólt nyomva. De mitsoda hathatós eszközökhöz nyúlt Anglia, hogy azok által Helvétzián segítsen? Akkor kívántunk egy segítő sereget Austriától, midőn itthon haza bocsátgatták a' katonaságot. Az Amiens-i egygyeség elfogadása által, elei vevődött annak, hogy magunkat Helvétzia dolgába belé elegyítsük. Az Orosz Udvar hajlandó vólt arra, hogy Pedemontiumot ne engedje a' Fr. Respublikának: mi nem segítettük szándékát. Mivel az említett Respublika, nem felel meg a' békeesség eránt vólt reménységünknek: nem is lehet helybe hagyni a' vele kötött egygyezést. Kikötő helyeiben, és szárazon lévő készülétei hadra mutatnak. Nekünk is talpra kell állani. Mi tevők lesznek Ministereink ezen környülállásokban."

Minister Haykesbury, megfelelt igen fontosnak azoknak, kik a' Ministerium ellen kikeltek. „Tagadni nem lehet (úgy mond) hogy mióta

a' békesség elkészült, nagyon változtak a' környülállások. Nem vizsgálom most azt, ha a' dolgok folyását nézvén, hasznosabb volna é ránk nézve ismét hadba elegyedni, mint a' békesség mellett megmaradni: azt állíthatom, hogy a' Ministereknek fontos okaik voltak, hogy békességet kössenek a' lehető feltételeknél fogva. Abban is megegygyezek, hogy gondossan kell vigyáznunk a' Frantzia Respublika mozgásaira, és erőszakos foglalásaira: de úgy, hogy ezen vigyázásnak most hasznát nem vehetjük. Azt kérde Canning Úr, mi tévők lesznek a' Ministerek? Egyenesen azt felelem, hogy azon principiumokhoz fogják magokat tartani, mellyek vezérlették tselekedeteiket akkor, midőn a' békesség elkészült. Mondhatom, hogy ez a' békesség olly hasznos volt ránk nézve, a' millyen csak lehetett: midőn az által N. Britannia bírtokainak épsége megmaradt, sőt az új tartományokkal is neveltetett. A' mi Európa több tartományait illeti, azokon javítást tenni lehetetlen volt. Hogy orvosolhattuk volna meg azok' sérelmeit: midőn senki se volt ezen szándékunk' segítségére? A' böltsesség kívánta, hogy a' nemzeti gazdagságot megkíméljük, és azt úgy intézzük, hogy jövőendőben is haszonra fordítódhassék. És ezt tartották mindenkor szemek előtt a' mostani Ministerek.

„Úgy tartom, hogy soha sem volna az hasznunkra, ha más szárazon lévő tartományokkal való öfzve köttetésünkre nem ügyelnénk. Egy ollyan bírodalmat, mellynek munkássága, kereskedése, és tartományai olly különbözök, és olly nagyok, nem lehet csak a' pufzta szigetre (N. Britanniára) terjedő politika által vezérélni; minden

Nemzetekkel öfzve köttetésben van az, és más Státusok sorsa, hasznait nagyon határozza. A' legjobb politika az a' nem es, és jóltévkö-
re kedés, melly a' mások boldogságát minden-
kor szemmel tartja. a' megsértetteket segíti, és
az elnyomattattnak óltalmára van. Nem akarom ezzel mondani, hogy a' bojongó szent-
elt-vitézek módjára köpjük a' markunkat,
's akkor is kiugrassunk, mikor nem szükséges.
Nem most esik a' legelőször, hogy nem avatják
magunkat az idegenek dolgaiba. Hogy viselte
magát akkor Anglia, midőn, majd olyan nagy
Ország, mint a' Frantzia Respublika egészen meg-
szűnt lenni régi formájában? Tudta ezt Anglia:
azomban még se igyekeztek azon az akkori Mi-
nisterek, hogy a' Nemzeteket fellármázzák Len-
gyel Ország' segítségére: mivel hűjában is kezd-
tünk volna valamihez; senki se segítette volna
télünk' elérését. Wilhelm, ki mind Konstitú-
ciónkra, mind politikánkra nézve sok javítást
tett, természettel vonattatott arra, hogy a' szá-
razon lévő tartományok dolgaiba kelletlenül job-
ban is belé ártsa magát: még is olly vigyázó
vált, hogy a' Successióért folytatott had-
ba nem elegyítte az Anglus Nemzetet. — Mi
tevőknek kellene lenni az efféle tárgyakra néz-
ve most a' Ministereknek? Ez olyan kérdés,
mellyre egy kevéssé bajos megfelelni. Míg tsak
Európa úgy lesz, mint most van, az egyedül
való feltétel ez, hogy a' békesség feltartassék.
(Itt egymást érte a': halljuk! halljuk!) Óhaj-
tasám azomban, hogy bizonyos, bölts, mérsékelt,
és barátságos plánum által, határok közzé re-
kesztődnek a' Frantzia Respublika' foglalására

tzélozó szándéka. Igaz, hogy a' károk intézése felvett plánumnál fogva, olly öfzve kötetése van az említett Respublikának, mellyet semmi más Hatalom nem mérsékelhet. Azt sem lehet tagadni, hogy szorosan vévén, azon plánum, felette igasságtalan: de ez a' mostani környüállásokhoz képest olly szükségesséppen való baj, mellynek eleit nem lehetett venni. Mióta a' Német Országí osztály rebesgetődött; a' kedvezés, és a' részre-hajlás ugyan lábra kapott. Némelly Fejedelmek többet nyertek mint vesztek: másck tetemesen megkárosítottak. Azok, kik Európa szírazon lévő tartományai-ban új öfzve kötetéseket akarnak tsinálni, ne felejtsek el, millyen könnyen elbomolhatna annak megújítása. En az illyen öfzve kötetésekkel senkit se akarok bíztni: hibáznám vele, ha valakit ketsegtetnék. Tudja azt a' Parlament, melly tanácsos a' háborgást elkerülni, míg nem reménylhetjük, hogy abból szerentsésen kiverekedünk. Még egyfzer elmondom, hogy mindeu megértse: ha betsületünk megsértődése nélkül felarthatjuk a' békességet, mindég jobb lesz ez az ellenkezésnél. Azomban szükséges, hogy készülettel legyünk, hogy ha kéntelenítetünk rá, tudjuk folytatni a' hadakozást. Szükséges, hogy az olly irtóztató háború után megpihenjenek nem csak az Anglusok, hanem egész Európa is. Tudom én tisztelni a' Nemzet bátorságát, és én vagyok az, a' ki leginkább nem akarnám azt törni: de tapasztalom a' Nemzet közönséges gondolkodását, melly a' békekésnek örül, és rofzsz neven veszi a' mostanában esett lármás történeteket. Előre merem monda-

ni, hogy ha a' hadakozás újra elkezdnének, a' nemzeti gondolkodás ismét vízfőz nyerné bátorságát. Távol legyen, hogy a' Ministerek csak egy lépést is tettek volna, melly a' Nemzet betsületének megkissebbítésére tölözna. — Nem lehet azon szerentsétlenségek közzül, mellyek Helvétziát illeték, egygyet is tulajdonítani a' Britanniai Kormányfizeknek. Mi nem ösztönöztük a' Helvétusokat, hogy a' Frantzia rendelések ellen szegezzék magokat, minekutánna meglepte őket az idegen erő. — Némelleyek azt vetik a' Ministériumnak szemére, hogy tehetetlen vólt az ilyen veszedelmes környülállásokban. Ezek Pitt kedvéért szóllottak, ki most változó egészsége miatt távol van. Senki se betsüli Pitt nagy talentomait, 's a' Haza eránt véghez vitt szolgálatjait többre mint én: de éppen a' nevezett Hazafi Ministerségének utolsó ideje mutatja, hogy a' Státusok Kormányozói bár akármelly nagyok legyenek is azok, nem igazgathatják mindenkor tetszések szerént a' szerentsét. Midön ezt az időt, és az abban esett változásokat meg-gondolom, elbámúlok, midön némelleyektől azt hallom, hogy az az idő minden részben szerentsésebb vólt, mint sem képzelní lehet. Midön Pitt letette hívatalát: a' legbajosabb környülállások között vóltam én, új Tiszt-társaimmal. A' had-ránk nézve roszszúl ütött ki. A' Kopenhága alatt esett ütközet, igaz hogy véget velett az Északi Hatalmasságokkal való háborúnak, de ezen tsata után is, első Pál Császár halála után, olly nehéz vólt az Orosz Udvarrt arra venni, hogy a' tengeri hadakozásra nézve, sem egy, sem más Féllel nem tartó kedves principiuma-

ról letegyen, mint akármelly más nehéz kötet elvégezni. Az Egyiptomi expeditiónk kiváltképpen, nagy örömünkre szereztsésen ütött ki. Jobb helyre nem fordíthattuk volna akkor erőnket, és ez a' szereztsénk siettette a' békességet. A' mi a' békességben lévő katonai intézetünket nézi, arról senki nem panaszkodhatik. Tengeri erőnk egyfolyóan nagyobb nem volt mint most. De sokan a' Parlamentom Tagjai között nema' békesség kötetét nézik, midőn annak hasznait vizsgálják: csak azt sürgetik, micsoda gondolkodással van a' Frantzia Respublika. Erre csak ezt jegyzem meg, hogy ha erre kellett volna vigyázni, soha Frantzia Országgal békességben nem lettünk volna, még akkor is, midőn a' Monarchia volt. — A' Ministerek óhajják feltartani a' békességet: de úgy, hogy Európa állapotjára is mindenkor figyelmezznek. Nyilvánvaló dolog, hogy a' Frantzia Revolúzió, sok Európai Tartományokat egészen megsemmisített: de ez olyan történet, melynek eleit nem lehet venni, legalább a' mostani körülállások közt." —

Wilberforce sok erősségekkel mutogatta, hogy nemesebb gondolkodásúak az Anglusok, mint sem hogy magokat, Európa szárazon lévő tartományai' öfve köttetésébe elegyítenék. Ugy látszik, (így szólott továbbá) hogy Frantzia Országnak ereje nem nagyobbodott, tartományai' határának kiterjesztése által: mivel nehezen fognak fegyvert idővel, az általa meghódított Nemzetek, a' Frantzia Respublika irtóztatására, mind inkább inkább esmerkedvén tulajdon körülállásaikkal, — Burdett igyekezett

azon vádakat, mellyekkel a' mostani Ministerium, némelleyek által terheltetik, a' régi Ministerium nyakába keríteni, azon szerentsétlenségekkel egygyütt, mellyek Angliát fenyegetik. Nints semmi oka, úgy mond Burdett, Anglia mostani körülállásainak tsudálására annak, a' ki megvizsgálja, hogy viselték magokat Windham, és a' hozzá hasonlók a' Ministeriumban. — Nem hagyta helybe azt, hogy sokan a' Jakobinusi gyűlölséges nevezetet, olly bővön ösztogadják, nem tekintvén meg mi fekszik az alatt. Végezetre kikölt az ellen is, hogy a' Kírályi Felséghez köz akarattal küldött köszönő-beszédben, Hiberniának Angliával való öfzve köttetése úgy tartatik, mint mind a' kettő hasznára tzelező jótétemény: holott nem egyéb az, erőfzakkal való öfzve-kapcsolásnál. Tsak az ad, Burdett gondolkodása szerént új erőt, és elevenséget a' Anglus gondolkodásnak, ha a' Parlamentomban új változások és jobbitások tevődnek, és tsak akkor tudják meg azt az Angliai lakosok, ha hadra kerül is a' dolog, hogy miért fognak fegyvert. — Elliót elragadtatván a' beszéllés közben heves indulatjától, a' többek között azt mondta, egy értelemben lévén a' kötött békességre pifzkáló Windhámmal: „híjában igyekeznek megtsalni bennünket Ministereink, boldog állapotunknak hathatós leírásával. Milliókból álló summával bírnak az igaz, és a' közönséges hitel (credit) jó lábon áll nálunk: de Frantzia Ország, Bajonnétjai által erősebb. Gazdagok vagyunk: de éppen ezt szeretik a' ragadozók.” —

Elegyes Levelek.

Egy Hollandiai hajó, mellyet Amsterdám, szükséges hadi dolgokkal és katonákkal megrak-

va, a' Jó reménység' Foka, majd onnan Batavia felé küldeni szándékozott, a' múlt hónap 23-dikán Dóverhez nem meszsze törést szenvedett. A' benne volt 472 személyek között csak 12-en verekedhettek ki a' habok közül, a' többi mind egy lábig a' tengerbe vezetett. Setét és szélvész volt az a' szerentsétlen éjtizaka, mellyben a' hajó ide 's tova hanyattatott a' tengeren, elannyira, hogy a' Dóveri hajós legények, kik segítségére utánna eveztek, utól nem érhatték. Három száz husz köz katona, nagy részént iminnen is amonnan is öszve szedett Német fi, 42 Tiszt, 20 utazó, és hét gyermek volt a' hajóban. Már közel két száznak a' holt testét vetette ki a' tenger a' partra. Két szerentsétlen Anya, akkor is karjai közzé szorítva tartotta kedves magzatját, mikor a' tenger partra vetődött.

A' Bengalában lévő Anglus Kormány. szék, Isle de France nevű Frantzia bírtokba küldötte Agensét, hogy az ott lévő Frantziáktól vizsgálja kérje az Indusok' erővel elfoglalt hajóit.

A' felső Parlamentomban örömmel tett jelentést Lord Nordfolk az eránt, hogy a' Király élete ellen törekedők nagy részént kézre kerítették, és hogy éppen nem olly félelmes a' dolog, mint sem a' millyen volt a' lármája.

Midőn Generális Andreossy legelőször audientzián volt a' Királynénál, azt tudakozta tőle Ő Felsége, nem Korsikai születés e? A' Generális azt felelte, hogy született Frantzia, 's 20 esztendeje már, mióta Hazája szolgálatjában van, és a' híres Medicis Familiából való voltak Elei.